

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
КАТЕДРА ДРУШТВЕНО ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ФУНКЦИЈЕ И ПОЛОЖАЈ ВОЈСКЕ И ПОЛИЦИЈЕ У
ПОЛИТИЧКОМ СИСТЕМУ СРБИЈЕ

- ДИПЛОМСКИ РАД -

Ментор:
Мирослав Младеновић
Редовни професор

Студент:
Небојша Средић
306/18

Београд, 2024.

САДРЖАЈ

1. Увод	4
2. Теоријско одређење политичког система	6
3. Теоријско одређење политике одбране.....	7
3.1. Примарни циљеви и задаци политике одбране	8
3.2. Организациона структура политике одбране	9
3.3. Стратегијски концепт политике одбране	12
4. Функције и положај војске и полиције у српском политичком систему.....	13
4.1. Војска Републике Србије	13
4.2. Полиција Републике Србије	15
4.3. Однос Војске и полиције у Републици Србији.....	19
5. Закључак	20
Литература	22

1. Увод

Са развојем људске цивилизације долазило је и до паралелног развоја политичког система, који се данас сврстава у друштвени подсистем, који делује између органа и институционалне власти унутар једне државе. Те подсистеме чине: институционални, нормативни, функционални, комуникативни и идеолошки подсистеми, док се као два кључна субјекта издвајају војска и полиција. Полиција која датира још пре самог формирања државе и војска која датира из периода 14. века, односно, од доношења Душановог законика. С обзиром на дугу и бурну историју Републике Србије, сасвим је разумљиво то што су се функције и положаји ова два субјекта значајно мењала, да би се данас најједноставније могло рећи да се њихова улога огледа у одбрамбеној функцији и подизању државне безбедности и безбедности њених грађана на виши ниво.

Циљ рада подразумева објашњење политичких система и подсистема, као и објашњење примарних циљева и задатака, организационе структуре и стратегијских концепата политике одбране. Поред тога, циљ овог рада огледа се и у разумевању функције и положаја војске и полиције у политичком систему Републике Србије.

Предмет рада подразумева прављење јасне паралеле између функције и положаја војске и полиције у политичком систему Републике Србије.

Структуру рада чине три поглавља.

Прво поглавље бави се политичким системом, његовим подсистемима (институционални, нормативни, функционални, комуникацијски и идеолошки), са посебним освртом на националну безбедност.

Друго поглавље рада бави се теоријским одређењем политике одбране, циљевима и задацима, организационом структуром (коју чине Управа за стратегијско управљање и Управа за међународну војну сарадњу), као и стратегијским концептом политике одбране.

Трећи је уједно и последњи део рада који се бави конкретно функцијама и положајем војске и полиције у политичком систему Републике Србије. Превасходно је објашњена војска, затим полиција, да би на крају био представљен њихов однос, где се јасно може видети њихова разлика према начину примењивања силе и начину извршења послова.

Укратко, од овог рада се очекује да едукује садашње и будуће генерације о значају улоге Војске и полиције унутар једне државе. Управо из тог разлога, аутор током писања дипломског рада ослонио се на Устав Републике Србије, бројне законе, али и на стручну литературу.

2. Теоријско одређење политичког система

Како је тема овог рада везана за политички систем Републике Србије, одмах на самом почетку потребно је неколико речи посветити управо овом појму. Па тако, под политичким системом сматра се друштвени подсистем који се од осталих система разликује по свом политичком деловању и својим политичким институцијама, као и начину организовања и култури која је у том систему присутна. Једно од најчешћих објашњења у литератури је оно по којој је политички систем нека врста државе која садржи шире аспекте власти, координације и индивидуалног и групног учешћа (Пешић, 2011, 22).

Генерално посматрано, политички систем чине: 1) институционални подсистеми (организације, установе), 2) нормативни подсистеми (правне и моралне норме), 3) функционални подсистеми (облици и смерови у којима се води политика), 4) комуникацијски подсистеми (интеракција, повезивање странака и државе) и 5) идеолошки подсистеми (ставови, мишљања, уверења, вредности) (Батавељић, 2016, 79-80). С друге стране, према аутору Драгишићу (2008) најважнији подсистем политичког система је национална безбедност која битно утиче на економске и политичке односе, али и на односе унутар читавог друштва. Она мора у потпуности бити окренута ка проналажењу решења за интерне безбедоносне проблеме (полиција, службе безбедности, службе за ванредне ситуације), као и ка елементима који су „екстерно“ окренути (оружане снаге, обавештајне службе, војска). Укратко, национална безбедност, као део политичког система, усмерена је ка успостављању и одржавању заштите вредности на националном нивоу, односно, ка заштити националних интереса (Форца, 2019, 41). Аутори Младеновић & Јефтић (2012) бавећи се војном стратегијом објаснили су да се на самом врху хијерархијске лествице налазе свеобухватне стратегије које се тичу раста и развоја друштвене заједнице, затим следи спољнополитичка стратегија, а на крају стратегија националне безбедности.

3. Теоријско одређење политике одбране

Политика одбране, се према Стратегији безбедности налази на трећем месту, одмах иза спољне и економске политике, али са аспекта националне безбедности налази се на првом месту. Политика одбране ослање се на јачање сопствених одбрамбених капацитета, успостављање и одржавање успешне сарадње са државама које карактеришу мирољубивост и демократско управљање, европску спољну политику и континуирано учествовање у сарадњи са страним земљама и њиховим субјектима, а све како би се остварио примаран циљ а то је национална, регионална и глобална безбедност (Стратегија одбране Републике Србије, 2019, 10).

Политиком одбране у свом научном раду бавио се и аутор Форца (2019) ослањајући се при том на: Стратегију одбране (2009), Закон о одбрани (2015) и нацрт Стратегије одбране (2018). Према Стратегији одбране, систем одбране Републике Србије објашњен је као саставни део система националне безбедности, који се посматра као јединствена, структурно уређена и функционално компатибилна целина која је оријентисана ка пружању заштите одбрамбених интереса државе. С друге стране, систем одбране је према Закону о одбрани објашњен као део система националне безбедности који је заснован на јединственом, нормативном, структурном и функционалном уређењу, чији се примаран циљ огледа у пружању заштите суверености, независности, просторне целовитости и безбедности државе од стране свих интерних и екстерних фактора који могу довести до угрожавања мира, појаве ванредних стања и слично. И на крају, према нацрту Стратегије одбране, политика одбране објашњена је као систем националне безбедности који се сврстава у јединствену, нормативну, структурну и функционалну целину која ставља акценат на успостављање и одржавање одбрамених државних интереса.

3.1. Примарни циљеви и задаци политике одбране

Након теоријског одређења политике одбране, потребно је осврнути се и на њене основне циљеве и задатке. Према аутору Крга (2016) у основне циљеве политике одбране убрајају се:

- Успостављање и одржавање ефикасности и ефективности система одбране;
- Успостављање и одржавање мира и високог степена безбедности унутар државе;
- Успостављање и одржавање интеграције у европске и остале безбедносне структуре на међународном нивоу.

Аутор Кековић (2011) такође се бавио овом тематиком истичући да је Република Србија оријентисана ка:

- Успостављању већег степена глобалне, регионалне и националне безбедности заједно са осталим земљама;
- Располагању компетентим људским ресурсима и потребним материјалним ресурсима ради успостављања и одржавања заштите суверенитета, просторне целовитости и безбедности;
- Непризнавању независности Косова и Метохије;
- Непоседовању оружја за масовно уништење;
- Наклоњености ка Завршној документацији из Хелсинкија и осталој примарној документацији из ОЕБС-а;
- Постављању иностраних оружаних снага на простору Републике Србије, под условом да је реч о мировним мисијама, и то на основу резолуције Ораганизације Уједињених нација и међунаордних уговора које је усвојила Народна скупштина Републике Србије;
- Ангажовање дела оружаних снага унутар страних земаља, под условом да је реч о мировним мисијама, и то на основу резолуције Ораганизације

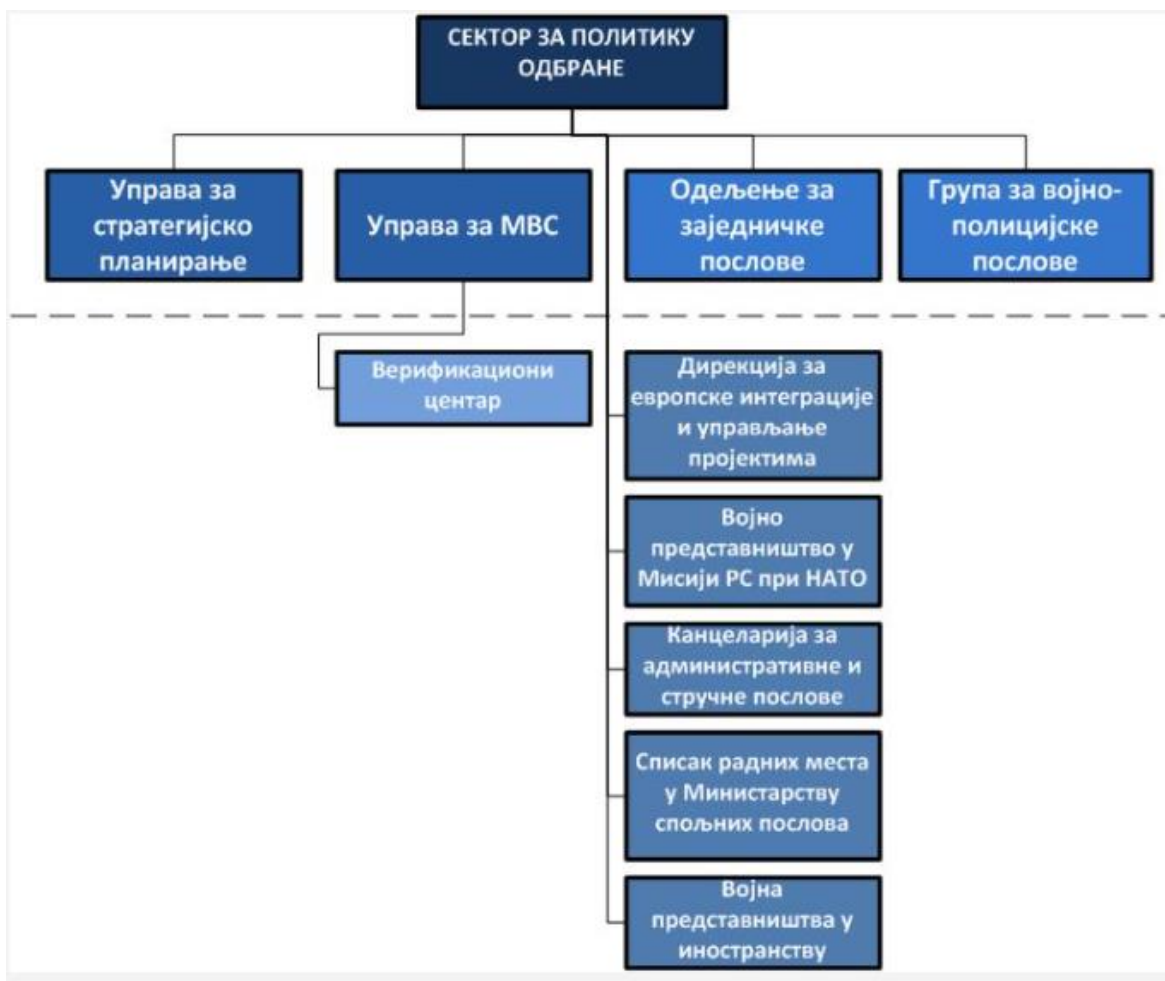
Уједињених нација и међунаордних уговора које је усвојила Народна скупштина Републике Србије;

- Формирање и јачање демократског и цивилног надзора Војске Републике Србије;
- Ангажовање одбрамбених потенцијала у складу са Уставом, Повељом Уједињених нација и међународним правом, у сврху регулисања употребне силе.

У наставку рада следи детаљније појашњење организационе структуре политике одбране унутар Републике Србије.

3.2. Организациона структура политике одбране

С обзиром на чињеницу да политика одбране заузима посебно место унутар једне државе, у даљем тексту представљена је њена организациона структура.

Слика 1: Сектор за политику одбране Републике Србије (<https://www.mod.gov.rs/cir/4311/sector-za-politiku-odbrane-4311>)

Сектор за политику одбране састоји се од: Управе за стратегијско планирање, Управе за Међународну војну сарадњу (Верификациони центар), Одељења за заједничке послове и Групе за војно-полицијске послове. Посматрано са ужег аспекта, Сектор за политику одбране може се груписати на два начина: 1) Управа за стратегијско управљање и 2) Управом за међународну војну сарадњу. Управа за стратегијско управљање усмерена је ка имплементацији стратегијских докумената и докумената који се тичу планирања развој одбране, опредељења, циљева и задатака политике безбедности на нивоу нације, политике одбране, планирања и развоја научно-истраживачких делатности и делатности заснованих на иновацијама,

управљања активности унутар Процеса планирања и контроле у оквиру приступања НАТО-а („Партнерство за мир“). С друге стране, Управа за међународну војну сарадњу ставља фокус свог интересовања на планирање и организовање сарадње са иностраним земљама, креирање уговора донетих на међународном нивоу, примени споразума на међународном нивоу, конвенције, интеграције, успостављање и одржавање комуникације са страним војним представницима и дипломатским мисијама (<https://www.mod.gov.rs/cir/4311/sector-za-politiku-odbrane-4311>).

Никако не треба изоставити ни Дирекцију за европске интеграције и управљање пројектима која је усмерена ка обезбеђивању подршке у контексту одбране унутар европских интеграција, као и ка координисању пројектима које формирају Министарство одбране у сарадњи са Војском Републике Србије. Поред тога, Војно представништво у Мисији Републике Србије у контексту приступања НАТО-а сврстава се у још један од важних сектора чији је циљ детаљније упознавање са Министарством одбране и Војске Републике Србије, а све ради пружања заштите одбрамбених и војних интереса и унапређења заједничког рада. Такође, кључну улогу има и Канцеларија за административне и стручне послове чији је примаран задатак успостављање и одржавање одличних односа са медијима. Још један важан субјект је Верификациони центар који учествује у остварењу обавеза које је Република Србија прихватила од стране иностраних земаља у сфери контроле наоружања и примене активности које су садржане унутар документације конвенције Организације Уједињених нација (<https://www.mod.gov.rs/cir/4311/sector-za-politiku-odbrane-4311>).

3.3. Стратегијски концепт политике одбране

Стратегијски концепт на којем је утемељена политика одбране ставља акценат на ангажовање расположивих људских и материјалних ресурса ради успостављања и одржавања безбедности одбрамбених државних интереса. Тај стратегијски концепт се одређује сходно приоритетима и циљевима политике одбране, изазовима, ризицима и претњама који могу нарушити државну безбедност, улози коју имају одбрамбени потенцијали на националном и међународном нивоу (Стратегија одбране Републике Србије, 2009, 13). Према овој Стратегији (2009) акценат се ставља на свеобухватну одбрану, што уједно захтева ангажовање субјеката одбране, а истовремено се омогућава успостављање и одржавање успешних и дугорочних односа са иностраним државама.

Међутим, у циљу заштите интереса политике одбране, потребно је оријентисати се ка: (Стратегија одбране Републике Србије, 2009, 13)

- Успостављању и одржавању очигледног, ефикасног и ефективност система одбране;
- Успостављању и одржавању дугорочне и успешне сарадње са безбедносним окружењем;
- Јасном одбраном државе расположивим снагама, али и снагама других држава;
- Учествовању у операцијама на мултинационалном нивоу које имају за циљ успостављање и одржавање мира у земљи и свету;
- Пружању подршке цивилним властима ради супротстављања интерном оружаном и неоружаном угрожававању државне безбедности.

У оквиру следећег поглавља детаљније ће бити речи о функцијама и положају војске и полиције у политичком систему Републике Србије.

4. Функције и положај војске и полиције у српском политичком систему

Како је тема овог дипломског рада везана за функцију и положај војске и полиције у политичком систему Републике Србије, у даљем тексту прво ће бити стављен акценат на Војску Републике Србије, затим на полицију Републике Србије и коначно на њихов однос тј. компарацију.

4.1. *Војска Републике Србије*

Модерна српска војска датира из периода Првог српског устанка, односно, од 1804. године, да би се значајна прекретница догодила 1815. године, односно, за време Другог српског устанка, што је даље довело до тога да се од 2012. године званично обележава Дан Војске Србије. Сретењским уставом 1835. године успостављено је прво званично уређење српске војске, а четири године касније донет је и Први Војни закон. У наредним годинама догодили су се значајни догађаји: рат са Османским царством, преко Првог и Другог Балканског рата, па све до Церске битке када је српска војска остварила своју прву савезничку победу. Уследиле су и: битка на Дрини 1914. године, Колубарска битка 1914. године (највећа победа српске војске до тада), битка на Кајмакчалану 1916. године, пробој Солунског фронта 1918. године, ослобађање Београда у Првом светском рату 1918. године, Априлски рат 1941. године. Све до данас, српска војска прошла је дуг и трновит пут, да би 08. јуна 2006. године званично формирана Војска Републике Србије, уредбом Народне скупштине (https://www.vs.rs/sr_lat/istorijat-vojske-srbije).

Војска се сматра кључним субјектом државне безбедности којег чине све оружане снаге једне земље. Објашњава се као најважнији носилац вредности и интереса на државном и националном нивоу, чија је функција одбрабена у смислу заштите од спољне агресије и заштите уставног поретка (Гостовић, 2021, 42).

Према Уставу Републике Србије (чл. 139) примаран задатак Војске Републике Србије је да државу и њене грађане штити од спољних и унутрањних оружаних сукоба, уз истовремено извршење других мисија и задатака у складу са законском регулативом. Према чл. 140, уколико је то потребно, Војска Републике Србије може деловати и ван граница државе, али уколико добије дозволу од стране Народне скупштине. Такође, Уставом (чл. 141) регулисана је контрола рада која се спроводи на демократски и цивилни начин („Службени гласник РС“, бр. 98/2006, 115/2021). Мисија и задаци војске доносе се на основу неотуђивог права државе на појединачну и колективну одбрану, у складу са Повељом Уједињених нација (чл. 51) и основним принципима садржаних у међународном праву. Као кључна мисија могу се издвојити: 1) одбрана државе Републике Србије од оружаних напада, 2) учествовање у успостављању и одржавању мира у земљи и свету и 3) пружање подршке цивилним властима ради супротстављања претњама и ризицима по државну безбедност (Стратегија одбране Републике Србије, 2009, 14-15). С друге стране, кључним задацима Војске сматрају се: 1) настављање процеса реформи и интеграција, 2) успостављање доктрине и нормативне регулативе, 3) успостављање и одржавање војне сарадње на међународном нивоу, 4) унапређење квалитета живота и рада војника и старешина, 5) обављање других задатака у складу са одлуком Народне скупштине и председника Републике Србије (Морачанин, 2019, 13).

Положај и надлежност данашње Војске Републике Србије утврђени су Законом о Војсци Србије (чл. 2) где је јасно наведено да је српска војска у потпуности оријентисан ка одбрани земље од оружаних напада, као и ка извршењу мисија и визија обухваћених тим Законом. Према чл. 3 Војска Републике Србије може бити организована са стратегијског, оперативног и тактичког аспекта у команди, јединици и установи. Било о којој врсти организације да је реч она мора бити мирнодопска и ратна, а на самом врху хијерахије налази се Генералштаб Војске Србије. У члану 4 истог Закона стоји да се војска може класификовати на: видове,

родове и службе, док се родови и службе даље гранају према својим врстама и специјалностима („Службени гласник РС“, бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010, 10/2015, 88/2015, 36/2018, 94/2019, 74/2021). Овде је такође потребно истаћи и то да се састав Војске састоји од сталног и резервног састава. Стални састав чине професионални припадници Војске и војници који су на служењу војног рока, док се у резервни састав убрајају: резервни официри и подофицири, као и војници у резерви (Морачанин, 2019, 14).

Улога Војске посебно долази до изражаја у ванредним ситуацијама, поштујући при том начела унутар Стратегије националне безбедности, где се акценат ставља на: 1) превентивно деловање, 2) компатибилност и 3) недељивост безбедности. Под превентивним деловањем мисли се на примену одређених стратегија и тактика како би се сваки могући ризик од појаве безбедносне претње свео на минимум. С друге стране, компатибилност се објашњава као склад система националне безбедности и прихватања и имплементације стандарда безбедности на међународном нивоу. И на крају, недељивост безбедности тиче се оријентације ка заједничким снагама и расположивим ресурсима који су неопходни ради реализације постављених циљева који се односе на висок ниво државне безбедности и безбедности друштвене заједнице (Keковић и сар., 2009, 229).

4.2. Полиција Републике Србије

На територији Републике Србије пословне државне управе обавља полиција, у складу са законском регулативом. Реч је заправо о самосталним органима чији рад контролише Влада Републике Србије. Њихов задатак усмерен је ка заштити јавног реда и безбедности друштва унутар државе, ослањајући се при том на поштовање закона и подзаконских аката (Димитријевић, 2020, 33). Према Закону о полицији (чл. 1) регулисани су сви унутрашњи послови, организација и рад Министарства

унутрашњих послова (у даљем тексту: МУП), послови полицијских органа, као и друга питања која се тичу МУП и полиције. Дакле, полицијски службеници обављају полицијске послове у складу са законском регулативом, а као најзаступљенију категорију запослених чине МУП (Субошић & Кекић, 2008, 357). Према Закону о полицији (чл. 3) полицију чине полицијски службеници чији се примаран задатак огледа у реализацији полицијских и других интерних послова, послова заштите и подизања безбедности друштва унутар државе на виши степен, као и послова заштите имовине друштва, уз истовремено поштовање Уставом зајемчених људских и мањинских права и слобода, уз могућност примењивање принуде уколико је то потребно, а у складу са Уставом, законима и подзаконским актима Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 6/2016, 24/2018, 87/2018). Под људским правима мисли се на природна права, односно, на права која проистичу из саме чињенице постојања људског бића, док се мањинским правима штите људи који су у бројачаној мањини, који су домаћи држављани и који се налазе у недоминантном положају (Симовић и сар., 2013, 71;257).

Када је реч о организацији полицијских службеника, они могу бити запослени на руководећим и извршним позицијама. Руководеће радне позиције унутар полиције групишу се на следећи начин: 1) стратешки ниво, 2) висок ниво, 3) средњи ниво и 4) оперативни ниво. На самом врху хијерархијске лествице налази се директор којег поставља Влада Републике Србије на мандат од пет година, а на предлог Министра полиције („Службени гласник РС“, бр. 6/2016, 24/2018, 87/2018). Што се тиче организационих јединица у оквиру Дирекције полиције, њих чине: Управа криминалистичке полиције, Служба за борбу против организованог криминала, Служба за сузбијање криминала, Служба за откривање ратних злочина, Служба за специјалне истражне методе, Служба за криминалистичко-обавештајне послове и прикривене иследнике, Служба за криминалистичку аналитику, Служба за борбу против тероризма и екстремизма, Служба за превенцију наркоманије и сузбијање кријумчарења наркотика, Одељење за опсервацију и документовање, Одсек за

унапређење послова превенције криминала, Национални центар за криминалистичку форензику, Управа полиције, Управа за обезбеђење одређених личности и објеката, Јединица за заштиту, Управа саобраћајне полиције, Управа граничне полиције, Управа за управне послове, Оперативни центар, Жандармерија, Специјална антитерористичка јединица, Противтерористичка јединица, Хеликоптерске јединица и преговарачки тим (Димитријевић, 2020, 69). Као професионални напредак претходно поменутих организационих јединица наводи се државна сарадња са међународним организацијама, посебно са Организацијом за европску безбедност и сарадњу, Саветом Европе и Данским институтом за људска права (Јовановић, 2020, 14). Као стратешки циљ полиције наводи се успостављање и одржавање савремене, ефикасне, ефективне, функционалне и професионалне полиције која ће уживати поверење друштвене заједнице, тако што ће се супротставити свим изазовима који би могли нарушити државну безбедност и безбедност грађана (<http://www.mup.gov.rs>).

Приликом обављања своје надлажности, полицијски службеници морају се ослањати на поштовање неколико кључних начела. Та начела су: 1) професионализам, 2) деполитизација, 3) сарадња, 4) економичност и ефикасност, 5) законитост приликом обављања радних активности, 6) сразмерност у контексту примењивања полицијских овлашћења, 7) остала начела у складу са Законом о полицији (Ђековић, 2020, 10).

Као и Војска, тако и полиција, односно, МУП игра кључну улогу у ванредним ситуацијама, када су у потпуности оријентисани ка искорељивању или свођењу оних ризика на минимум који могу довести до нарушавања државне безбедности. По потреби сарађују са Сектором за ванредне ситуације, како би се постигло што ефикасније и ефективније дејство (Ђорђевић & Каровић, 2017, 240). Задаци који су у овлашћењу Сектора за ванредне ситуације оријентисани су на: реализацији активности које се тичу подизања безбедности на виши ниво, распоређивање снага

на територији која је погођена неком од ванредних ситуација (поплаве, пожари, земљотреси), прибављање потребног броја људи и ресурса који ће помоћи у пружање адекватне врсте помоћи, обезбеђивање ефикасних стручних обука. Укратко, улога МУП у оваквим околностима огледа се у обезбеђивању полицијских службеника и других организационих јединица да ради на обезбеђењу већег степена државне безбедности (Лончар и сар., 2019, 119).

Међутим, како би полиција Републике Србије унапредовала у наредном периоду, те како би приступила Европској унији, мора да реализује бројне услове који су обухваћени у 35 поглавља о приступању Европској унији. Посебно се истиче Поглавље 24 које се тиче правде, слободе и безбедности. С тим у вези, Република Србија мора показати да је спремна да се ангажује у контексту остварења тих предуслова, чиме ће се успоставити успешна и дугорочна сарадња за полицијом из свих држава чланица Европске уније (Ђековић, 2020, 13). Аутор Ристовић (2019) уједно је изнео неколико предлога за унапређење сарадње између полиције Републике Србије и полиције унутар држава чланица Европске уније. Те препоруке се односе на: 1) ефективнију примену Оперативног споразума са Европоллом, 2) оснаживање кадровских и оперативних капацитета, посебно ради успостављања и одржавања ефикасније полицијске сарадње, са посебним освртом на иницијативу Шведске, 3) јачање људских ресурса и оперативних капацитета унутар полицијске сарадње (Прумски споразум), 4) имплементација Акционог плана за борбу против насиља и девијантног понашања на спортским приредбама и другим сличним догађајима, 5) учествовање у Цеполу, уз истовремено остваривање Споразума о сарадњи.

4.3. Однос Војске и полиције у Републици Србији

Иако Војска и полиција Републике Србије сарађују заједно, потребно је направити јасну паралелу између начина примењивања силе. С једне стране, Војска је оријентисана ка екстерним опасностима, док је полиција оријентисана ка интерним опасностима који угрожавају или могу угрозити државну безбедност. Поред тога, полиција је више друштвено интегрисана него што је то случај са Војском (Кековић, 2011, 121).

Уколико се посматра њихова разлика са аспекта извршења радних активности, Војску карактерише то што обављају безбедоносне подфункције и по потреби се може ангажовати ради заштите интерне државне безбедности. С друге стране, радне активности полиције долазе до изражаја у ситуацијама када се желе омогућити одбрамбени државни напори. Овде је такође битно истаћи да Војска Републике Србије обавља војно-полицијске послове и послове који се односе на давање подршке у ванредним ситуацијама пружајући при том подршку полицији, док полиција обавља послове ратном и ванредном стању пружајући при том подршку Војсци (Морачанин, 2019, 19).

5. Закључак

На самом почетку овог рада читаоци су имали прилике да виде да политички системи заузимају посебно месту у држави и да се као такви објашњавају као друштвеним подсистеми који се од осталих подсистема разликују према политичком аспекту. Другим речима, политички системи ослањају се на политичко дејство, политичку организацију и политичку културу.

Поред тога, у раду се могло видети да једну од кључних стратегија безбедности Републике Србије (поред спољне и економске политике) чини политика одбране која ставља акценат на заштиту безбедносних интереса и циљева који се тичу одбране, за разлику од рецимо националне безбедности која је оријентисана ка реализацији националних интереса и интереса друштвене заједнице унутар државе. Конкретно, политику одбране Републике Србије чине: Управа за стратегијско планирање, Управа за Међународну војну сарадњу (Верификациони центар), Одељење за заједничке послове и Група за војно-полицијске послове.

На самом крају рада, аутор се потрудио да детаљно објасни функције и положај војске и полиције Републике Србије који су у потпуности усмерени ка очувању и заштити државног суверенитета и њене територијалне целовитости, заштити права, потреба и интереса друштва и успостављању и одржавању државне стабилности. Разлика у њиховом дејству огледа се кроз начин примењивања силе и начин извршења радних задатака.

Свеобухватно гледано, овај рад ослонио се на бројну и разноврсну литературу коју чине Устав, закони, књиге у штампаном и електронском издању, научни радови и мастер радови. Међутим и поред тога, чини се да се исти сусрео и са неколико ограничења. Као прво и главно ограничење може се навести то што је рад обухватио само теоријски преглед литературе, те није спроведена ниједна врста самосталног истраживања. Као један од могућих предлога може бити тај да се у

неким наредним приликама спроведе анкетно истраживање које би имало за циљ да испита да ли су и у којој мери грађани Републике Србије задовољни радом војске и полиције унутар политичког система. Из овог првог следи и друго ограничење рада, јер нису обухваћена ниједна врста истраживања других аутора који су се бавили овом тематиком. Треће ограничење може бити то што се рад ослонио на функцију и положај војске и полиције у политичком систему Републике Србије, те није урађена ниједна компарација са неком другом земљом по избору. Сходно томе, аутор овог рада има потребу да у оквиру мастер рада додатно истражи поменута ограничења, како би се читаоци још боље упознали са актуелном ситуацијом у земљи и како би сам рад добио додатно на квалитету.

Литература

- Батавељић, Д. (2016). Политички системи. Београд: Научна књига.
- Гостовић, Д. (2021). Војска у политичком систему друге Југославије. Национални интереси, 40(2): 41-62.
- Димитријевић, Г. (2020). Дирекција полиције. Мастер рад. Ниш: Универзитет у Нишу, Правни факултет.
- Драгишић, З. (2008). Појам и порекло система националне безбедности. Зборник радова Универзитета у Београду Факултета безбедности, 1(8): 199-208.
- Ђековић, З. (2020). Положај полиције у политичком систему Републике Србије. Дипломски рад. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
- Ђорђевић, Д. & Каровић, С. (2017). Механизми превенције за успешно функционисање система одбране у ванредним ситуацијама. Часопис: Војно дело, 2(17): 219-249.
- Закон о Војсци Србије - „Службени гласник РС“, бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010, 10/2015, 88/2015, 36/2018, 94/2019, 74/2021
- Закон о полицији - „Службени гласник РС“, бр. 6/2016, 24/2018, 87/2018
- Јовановић, М. (2020). Организација полиције. Мастер рад. Ниш: Универзитет у Нишу, Правни факултет.
- Ђековић, З. (2011). Системи безбедности. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
- Ђековић, З., Комазец, Н. & Милиновић, М. (2009). Улога Војске Србије у одговору на невољне претње. Војно дело, 9(11): 228-250.
- Крга, Б. (2016). Политика одбране као елемент политике националне безбедности Републике Србије. Београд: Универзитет у Београду, Факултет за дипломатију и безбедност.
- Лончар, З., Радивојевић, Н., Радошевић, Р. & Мирковић, В. (2019). Сарадња полиције и приватног обезбеђивања у ванредним ситуацијама у Републици Србији – стање и могућности. Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, 53(1): 113-131.
- Младеновић, М. & Јефтић, З. (2012). Политичке промене и њихов утицај на безбедносне и стратешке концепције одбране. Војно дело, 11(12): 130-147.
- Морачанин, Н. (2019). Место и улога војске и полиције у политичком систему Србије. Дипломски рад. Београд: Универзитет у Београду, Факултет безбедности.
- Пешић, З. (2011). Политички систем. Ниш: Висока школа струковних студија за криминалистику и безбедност.

- Ристовић, С. (2019). Српска полиција и међународна полицијска сарадња – од почетака до европских интеграција. Београд: Криминалистичко – полицијска академија.
- Симовић, Д., Аврамовић, Д. & Зекавица, Р. (2013). Људска права. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
- Стратегија националне безбедности Републике Србије – нацрт. Београд: Министарство одбране Републике Србије.
- Стратегија одбране Републике Србије (2009). Београд: Министарство одбране.
- Субошић, Д. & Кекић, Д. (2008). Припадници полиције Републике Србије, с посебним освртом на помоћне полицајце. Правна реч, 1(8): 355-365.
- Устав Републике Србије - „Службени гласник РС“, бр. 98/2006, 115/2021
- Форца, Б. (2019). Теоријско одређење функција система националне безбедности. Безбедност, 1(19): 40-69.
- Историјат Војске Србије. Линк: https://www.vs.rs/sr_lat/istorijat-vojske-srbije (15.08.2023)
- Министарство одбране Републике Србије (2023). Сектор за политику одбране. Линк: <https://www.mod.gov.rs/cir/4311/sektor-za-politiku-odbrane-4311> (16.08.2023)
- Министарство унутрашњих послова Републике Србије. Дирекција полиције. Линк: <http://www.mup.gov.rs> (15.08.2023)

ИЗЈАВА О АКАДЕМСКОЈ ЧЕСТИТОСТИ

Изјављујем да сам у приложеном раду поштовао сва правила о академској честитости.

Овај писани рад резултат је искључиво мог личног рада, темељи се на мојим истраживањима и ослања се на наведену литературу.

У Београду, дана _____ године.

Потпис студента:
